

Spis treści

Definicje	8
Wstęp	9
I. Katalog czynności opodatkowanych	11
1. Zamknięty katalog czynności opodatkowanych	11
1.1. Katalog czynności cywilnoprawnych	11
1.2. Czynność prawna	12
1.3. Zmiany umów	13
1.4. Orzeczenia sądów oraz ugody	13
2. Umowy niezawarte w katalogu czynności opodatkowanych PCC	15
2.1. Umowa o przejęcie długu	16
2.2. Umowa komisu	17
2.3. Datio in salutem	17
2.4. Novatio	18
2.5. Umowa renty	18
2.6. Umowa majątkowa małżeńska	19
2.7. Umowy najmu i dzierżawy itp.	19
2.8. Umowa przedwstępna	20
2.9. Umowa powiernicza	20
2.10. Umowa zlecenia	22
2.11. Przeniesienie własności gruntu w trybie art. 231 k.c.	22
2.12. Przeniesienie posiadania	23
2.13. Umowa przekazania	23
2.14. Ustanowienie odrębnej własności lokalu	23
2.15. Dobrowolne umorzenie udziałów i akcji	25
2.16. Przymusowy wykup akcji	26
2.17. Agio nie podlega opodatkowaniu PCC	27
2.18. Umowa cash pooling	28
2.19. Umowy kredytowe	30
II. Definicje legalne zawarte w upcc	32
III. Miejsce czynności cywilnoprawnej	33
1. Rzeczy i prawa majątkowe	33
1.1. Miejsce położenia rzeczy i miejsce wykonania prawa majątkowego	33
1.2. Miejsce dokonania czynności cywilnoprawnej	34
1.3. Pojęcie granicy i terytorium	34
1.4. Miejsce zamieszkania lub siedziby	35
1.5. Rzeczy znajdujące się na terytorium Polski i poza jej granicami	35
1.6. Rzeczy znajdujące się za granicą	36
1.7. Umowy sprzedaży akcji i udziałów	37
1.8. Umowy pożyczek pieniężnych	37
1.9. Pieniądz bankowy	38
2. Umowa spółki	40
3. Relacja pomiędzy art. 1 ust. 4 i 5 upcc a art. 2 upcc	41
IV. Katalog czynności wyłączonych	42
1. Wprowadzenie	42
2. Sprawy z obszaru życia społeczno-gospodarczego	42
3. Sprzedaż nieruchomości w świetle przepisów o ochronie środowiska	48
4. Sprzedaż lokali mieszkalnych przez Wojskową Agencję Mieszkaniową	49

5. Sprzedaż rzeczy w postępowaniu egzekucyjnym lub upadłościowym	49
6. Czynności cywilnoprawne objęte systemem podatku VAT	51
6.1. Definicja podatku od towarów i usług	52
6.2. Sam status podatnika VAT nie wystarcza do zastosowania wyłączenia	52
6.3. Kiedy czynność cywilnoprawna podlega podatkowi od towarów i usług	53
6.4. Nie zawsze objęcie czynności VAT wyłącza PCC	55
6.5. Pozostałe czynności zwolnione z VAT	64
6.6. Czynności poza zakresem VAT	72
6.7. Która ze stron czynności musi działać w charakterze podatnika VAT?	79
6.8. Klasyfikacja czynności cywilnoprawnej na gruncie VAT	82
7. Sprzedaż i zamiana rzeczy w składach wolnościowych	89
8. Wyłączenie działań restrukturyzacyjnych dotyczących spółek kapitałowych	90
8.1. Czym jest przedsiębiorstwo spółki kapitałowej lub jego zorganizowana część?	90
8.2. Aport przedsiębiorstwa do spółki kapitałowej – kontrowersje w poprzednim stanie prawnym	92
V. Poszczególne czynności opodatkowane	94
1. Umowa sprzedaży rzeczy i praw majątkowych	94
1.1. Definicja rzeczy	94
1.2. Czym jest prawo majątkowe?	96
1.3. Sprzedaż zwierząt	97
1.4. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania oraz wysokość podatku	97
1.5. Sprzedaż na raty	99
1.6. Zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej	100
1.7. Sprzedaż na próbę	100
1.8. Prawo odkupu	101
1.9. Prawo pierwokupu	102
1.10. Sprzedaż za pośrednictwem Internetu	103
1.11. Sprzedaż konsumencka	103
1.12. Sprzedaż przedsiębiorstwa	103
1.13. Sprzedaż wierzytelności	107
2. Umowa zamiany rzeczy i praw majątkowych	109
2.1. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania i wysokość podatku	109
3. Umowa pożyczki pieniędzy lub rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku	111
3.1. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania i wysokość podatku	112
4. Umowy darowizny	114
4.1. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania oraz wysokość podatku	114
4.2. Darowizna niewiążące się z przejęciem długów	115
4.3. Polecenie darczyńcy	115
4.4. Darowizna nieruchomości obciążonej hipoteką	115
4.5. Darowizna przedsiębiorstwa	116
5. Umowa dożywocia	117
5.1. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania i wysokość podatku	118
6. Umowa o dział spadku	119
6.1. Kiedy mamy do czynienia ze spłatą lub dopłatą?	119
6.2. Wspólność majątku spadkowego i dział spadku	120
6.3. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania i wysokość podatku	120
6.4. Umowy o dział spadku bez spłat i dopłat	121
7. Umowa o zniesienie współwłasności	121
7.1. Współwłasność	122
7.2. Kiedy mamy do czynienia ze spłatą lub dopłatą?	123
7.3. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania i wysokość podatku	124
7.4. Zniesienie współwłasności bez spłat i dopłat	125

8. Zniesienie współwłasności lub dział spadku w drodze orzeczenia sądowego	125
9. Ograniczone prawa rzeczowe	126
10. Hipoteka	127
10.1. Księgi wieczyste i hipoteka	127
10.2. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania oraz wysokość podatku	128
10.3. Hipoteka przymusowa	131
11. Ustanowienie odpłatnej służebności	131
11.1. Rodzaje służebności	131
11.2. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania i wysokość podatku	132
11.3. Nieodpłatne ustanowienie służebności	133
12. Ustanowienie odpłatnego użytkowania, w tym nieprawidłowego	134
12.1. Rodzaje użytkowania	134
12.2. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania i wysokość podatku	134
12.3. Użytkowanie nieodpłatne	136
12.4. Timesharing	136
12.5. Bezczyńszkowe użytkowanie gruntów	137
12.6. Użytkowanie a użytkowanie wieczyste	137
12.7. Użyczenie	137
13. Odszkodowanie za szkody powstałe wskutek prac na nieruchomościach obciążonych użytkowaniem lub służebnością	138
14. Umowa depozytu nieprawidłowego	138
14.1. Umowa depozytu	138
14.2. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania i wysokość podatku	140
15. Umowa spółki i zmiana umowy spółki	141
15.1. Kategorie spółek na gruncie PCC	141
15.2. Spółki prawa handlowego	142
15.3. Spółka cywilna	142
15.4. Spółka jawna	143
15.5. Spółka partnerska	144
15.6. Spółka komandytowa	145
15.7. Spółka komandytowo-akcyjna	146
15.8. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	148
15.9. Spółka akcyjna	149
15.10. Spółka europejska	151
15.11. Co stanowi zmianę umowy spółki?	153
15.12. Wniesienie lub podwyższenie wkładu w spółce osobowej	154
15.13. Pożyczka udzielona spółce osobowej przez wspólnika	156
15.14. Dopłaty wniesione przez wspólnika spółki osobowej	157
15.15. Oddanie spółce osobowej rzeczy lub praw majątkowych do nieodpłatnego używania	157
15.16. Podwyższenie kapitału zakładowego spółki kapitałowej z wkładów i ze środków własnych	157
15.17. Dopłaty w spółce kapitałowej	164
15.18. Przeniesienie rzeczywistego ośrodka zarządzania lub siedziby spółki kapitałowej	167
15.19. Konwersja pożyczki od udziałowca na kapitał	168
15.20. Łączenie, podział i przekształcanie spółek	169
15.21. Obowiązek podatkowy, podstawa opodatkowania i wysokość podatku	174
16. Zagadnienia wspólne dotyczące zobowiązania podatkowego	180
16.1. Obowiązek podatkowy wg Ordynacji podatkowej	180
16.2. Podatnicy PCC	181
16.3. Odpowiedzialność solidarna	182
16.4. Obowiązek podatkowy – dokonanie czynności cywilnoprawnej	183
16.5. Obowiązek podatkowy – orzeczenia sądu i ugody	185

16.6. Obowiązek podatku w przypadku powołania się na fakt dokonania czynności cywilnoprawnej	186
16.7. Obowiązek podatkowy przy umowach warunkowych	187
16.8. Wartość rynkowa przedmiotu czynności cywilnoprawnych	188
16.9. Kiedy pobiera się PCC według stawki najwyższej	195
16.10. Sankcyjna stawka podatku	196
VI. Zwolnienia podatkowe	198
1. Państwa obce, ich przedstawicielstwa dyplomatyczne itd.	198
2. Organizacje pożytku publicznego	198
3. Jednostki samorządu terytorialnego	205
4. Skarb Państwa	206
5. Jednostki organizacyjne Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego	206
6. Osoby nabywające na potrzeby własne sprzęt rehabilitacyjny	207
7. Sprzedaż walut obcych	208
8. Przeniesienie własności nieruchomości (gospodarstwa rolnego)	209
9. Sprzedaż nieruchomości bytemu właścicielowi	213
10. Sprzedaż mieszkania w celu uzyskania mieszkania zamiennego	214
11. Zamiana budynku mieszkalnego między osobami zaliczonymi do I grupy podatkowej	215
12. Sprzedaż rzeczy ruchomych o wartości nie większej niż 1000 zł	216
13. Sprzedaż bonów i obligacji skarbowych	217
14. Sprzedaż bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego	217
15. Sprzedaż maklerskich instrumentów finansowych	218
16. Sprzedaż towarów giełdowych na giełdach towarowych	222
17. Zbycie akcji i udziałów przez Bank Gospodarstwa Krajowego	222
18. Zwolnienia dotyczące pożyczek	223
18.1. Pożyczki od zagranicznych przedsiębiorców	224
18.2. Pożyczki między osobami z najbliższej rodziny	224
18.3. Pożyczki udzielane pomiędzy osobami należącymi do I grupy podatkowej	226
18.4. Pożyczki pomiędzy innymi osobami	226
18.5. Pożyczki z kas zapomogowych	227
18.6. Pożyczki udzielane z funduszy celowych	228
18.7. Pożyczki udzielne przez wspólnika (akcjonariusza) spółki kapitałowej	229
19. Umowy spółki i zmiany umowy spółki	230
20. Zwolnienia dotyczące ustanowienia hipoteki	231
21. Sprzedaż nieruchomości dokonana w ramach realizacji prawa do rekompensaty	232
22. Zwolnienia od PCC wynikające z odrębnych przepisów	233
VII. Zapłata i pobór podatku	238
1. Deklaracje podatkowe i zapłata podatku	238
1.1. Czynności zwolnione a obowiązek złożenia deklaracji	239
1.2. Kiedy podatnik nie ma obowiązku złożenia deklaracji PCC-3	239
1.3. Korekta deklaracji	240
1.4. Podpisywanie deklaracji przez pełnomocnika	241
2. Pobór podatku przez notariusza	243
2.1. Kiedy notariusz nie ma obowiązku pobrać podatku od czynności cywilnoprawnych	244
2.2. Obowiązki płatnika podatku	245
2.3. Obowiązki płatnika wynikające z Ordynacji podatkowej	247
2.4. Odpowiedzialność płatnika	247
2.5. Niepobranie a wina podatnika	248
2.6. Czy notariuszowi należy przedstawić dokumenty potwierdzające prawo do zwolnienia?	249
2.7. Czy notariuszowi przysługuje wynagrodzenie za pełnienie funkcji płatnika?	249

VIII. Zwrot podatku	251
1. Katalog przesłanek uprawniających do zwrotu podatku	251
2. Nieważność względna	251
2.1. odstąpienie od umowy sprzedaży z powodu wad sprzedanej rzeczy	254
2.2. rozwiązanie umowy	255
3. Nieważność bezwzględna	255
4. Warunek zawieszający	256
5. Niezarejestrowanie podwyższenia kapitału zakładowego	257
6. Niedokonanie wpisu hipoteki	258
7. Termin zwrotu podatku	258
8. Oprocentowanie zwrotu podatku	258
9. Zwrot podatku a nadpłata podatku	259
IX. Właściwość organów podatkowych	261
1. Właściwość miejscowa	261
1.1. Rzeczy znajdujące się na terytorium Polski	261
1.2. Rzeczy znajdujące się za granicą	262
2. Właściwość rzeczowa	263
3. Właściwość w sprawie zwrotu PCC	263
4. Właściwość organów podatkowych w sprawie stwierdzenia nadpłaty	264
Załączniki	265
Załącznik Nr 1	265
Załącznik Nr 2	265
Bibliografia	271